

Zagrożenie pożarowe mogące wystąpić na terenie szkół

Potencjalne źródła powstania pożaru mogą wynikać z następujących przyczyn:

- Nieprzestrzegania kategorycznego zakazu palenia tytoniu i posługiwania się ogniem otwartym w pomieszczeniach objętych zakazem;
- Rzucania niedopałków papierosów na materiały palne lub w ich pobliżu;
- Nieprawidłowego obchodzenia się z cieczami łatwopalnymi (benzyną, pastami i rozpuszczalnikami do czyszczenia parkietów itp.);
- Niewłaściwej eksploatacji instalacji elektrycznej w szczególności naprawiania bezpieczników przez osoby nieuprawnione lub przeciążenia jej;
- Użytkowania prowizorycznych odbiorników i instalacji elektrycznych związanych z profilem działalności szkoły;
- Niewłaściwego użytkowania i posługiwania się materiałami łatwopalnymi, niezgodnie z instrukcją fabryczną lub regulaminem pracowni chemiczno-fizycznej;
- Nieprawidłowego prowadzenia prac spawalniczych w czasie napraw instalacji ogrzewczych;
- Nieprawidłowego i nieostrożnego obchodzenia się z przenośnymi odbiornikami energii elektrycznej;
- Zwarcia w instalacjach i urządzeniach elektrycznych powstałych w pracowniach i pomieszczeniach budynku na skutek: prowizorycznych połączeń, braku wymaganych okresowych badań instalacji w budynku, przekroczeniu dopuszczalnych obciążeń, nie instalowaniu prawidłowych zabezpieczeń przeciążeniowych, uziemień, zerowań itp.;
- Umyślnego spowodowania pożaru w celu zatarcia przestępstwa;
- Nieprzestrzegania obowiązujących uwarunkowań z zakresu ochrony przeciwpożarowej podczas remontu - zmian zagospodarowania i przeznaczenia pomieszczeń;
- Stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudnozapalnych umieszczonych w odległości, co

najmniej 0,05 m od żarówki;

- Prowizorycznych kuchenek do przygotowania lub podgrzewania posiłków z wykorzystaniem elektrycznych i gazowych płytek, bez zachowania warunków ochrony przeciwpożarowej;
- Przegrzania oleju roślinnego w urządzeniach smarzalniczych - gazowych i elektrycznych;
- Uwolnienia w pomieszczeniu kuchni nadmiernej ilości gazu palnego poprzez nieszczelność, awarię urządzeń gazowych (dotyczy butli) lub zaniedbanie pracowników.

Przyczyny rozprzestrzeniania się pożaru mogą wynikać na skutek:

- Palnych elementów wystroju wewnątrz pomieszczeń szkolnych;
- Nagromadzenia nadmiernej ilości palnych materiałów i opakowań w pomieszczeniach magazynowych i pracowniach;
- Braku podręcznego sprzętu przeciwpożarowego do likwidacji pożaru w zarodku lub nieumiejętności posługiwania się tym sprzętem przez pracowników, nauczycieli i uczniów szkoły;
- Nieznajomości zasad i sposobu likwidacji pożaru w pierwszej fazie jego trwania;
- Braku umiejętności alarmowania straży pożarnej w przypadku powstania pożaru.

ZAGROŻENIE ŻYCIA LUDZKIEGO

Zgodnie z postanowieniem § 209 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.) budynki szkół kwalifikują się do kategorii ZL III zagrożenia ludzi, ze względu na obecność uczniów. Na zagrożenie życia ludzkiego w przypadku powstania pożaru w pomieszczeniach szkoły wpływają następujące czynniki:

Zmniejszenie szerokości ciągów komunikacyjno-ewakuacyjnych poprzez: ustawienie na nich mebli, materiałów związanych z działalnością szkoły itp. przedmiotów, wykonywanie wygrodzeń z materiałów palnych.

- Niezgody z kierunkiem ewakuacji, kierunek otwierania drzwi ewakuacyjnych.
- Zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich

natychmiastowe otwarcie.

- Układanie na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, palnych wykładzin podłogowych i palnego wystroju.
- Nie zapewnienie oświetlenia ewakuacyjnego w przypadku pracy zmianowej szkoły w porze nocnej.

ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTAWANIA POŻARU ORAZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDZI

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1229, z późn. zm.) odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa ludzi ponosi DYREKTOR SZKOŁY. Do podstawowych zadań i obowiązków w myśl powyższego artykułu należy:

- Zapewnienie wymaganych przepisami prawa warunków ochrony przeciwpożarowej w zakresie bezpieczeństwa osobistego ludzi, wymagań budowlanych i instalacyjnych oraz innych.
- Wyposażenie budynku w niezbędny sprzęt i urządzenia zabezpieczeń przeciwpożarowych.
- Zapewnienie pracownikom, nauczycielom i uczniom bezpiecznych warunków ewakuacji na wypadek powstania pożaru.
- Przygotowanie pomieszczeń szkolnych do prowadzenia akcji ratowniczej na wypadek powstania pożaru.
- Utrzymanie w stanie technicznie sprawnym instalacji i urządzeń będących na wyposażeniu szkoły.
- Bieżącego dokonywania uzupełnień i napraw instalacji oraz urządzeń mogących spowodować powstanie pożaru w skutek braków w wyposażeniu urządzeń lub wadliwego ich działania.
- Dopilnowanie, aby drogi komunikacyjno-ewakuacyjne nie były zastawione meblami lub innymi przedmiotami związanymi z działalnością szkoły.
- Sprawowanie nadzoru nad pracownikami, nauczycielami i uczniami w zakresie przestrzegania przez nich warunków bezpieczeństwa pożarowego.

Odpowiedzialność za realizację powyższych obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do obiektów oświatowych przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku gdy umowa

taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

PODSTAWOWE ZASADY PRZESTRZEGANIA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO ORAZ UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE EWAKUACJI LUDZI

W zakresie przestrzegania bezpieczeństwa pożarowego w pomieszczeniach szkoły zabrania się:

- przechowywania w szatniach pracowników, personelu nauczycielskiego i uczniów szkoły materiałów i płynów łatwopalnych, jak: benzyna, nafta, rozpuszczalniki itp.,
- zmywania benzyną lub rozpuszczalnikami podłóg, czyszczenia nimi wykładzin, mebli oraz urządzeń elektrycznych,
- używania ognia otwartego w bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych,
- wyrzucania niedopałków papierosów i palących się zapalek do koszy (pojemników) przeznaczonych do składowania odpadków papieru i makulatury,
- zakładania prowizorycznych instalacji elektrycznych, zamieszczania przewodów bezpośrednio na hakach, gwoździach oraz dokonywania we własnym zakresie napraw instalacji i urządzeń elektrycznych,
- naprawiania bezpieczników topikowych instalacji elektrycznej przez osoby do tego nieuprawnione,
- przechowywania materiałów palnych w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od: urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100 oC, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowej,
- użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na palnym podłożu,
- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudnozapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych bezpośrednio na palnym podłożu, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do: sprzętu gaśniczego,

- wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
- stosowania palnych elementów wystroju wnętrz oraz palnych wykładzin podłogowych na drogach komunikacyjnych służących celom ewakuacji,
- pozostawiania w pracowniach pozakończeniu zajęć lekcyjnych urządzeń i instalacji pod napięciem, materiałów, chemikalii, itp.,
- prowadzenia prac spawalniczych bez należytego zabezpieczenia przeciwpożarowego.

W zakresie przestrzegania warunków ewakuacji zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej, służącej celom ewakuacji,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- ograniczania widoczności informacyjnych tablic ewakuacyjnych,
- stosowania tablic informacyjnych dotyczących ewakuacji, bezpieczeństwa pożarowego i sprzętu pożarniczego - niezgodnych z Polską Normą PN-92/N-01256/01:02,
- używania ognia otwartego, jako zastępczego źródła oświetlenia, do prowadzenia ewakuacji w warunkach nocnych,
- wykonywania innych czynności mogących być przyczyną powstania pożaru i wywołania paniki.

WARUNKI I SPOSOBY EWAKUACJI W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU

W myśl § 13 rozporządzenia MSW i A z dnia 16 czerwca 2003r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 121, poz. 1138), Dyrektor Szkoły powinien, co najmniej raz na dwa lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie. Ogłoszenie alarmu winno nastąpić przez:

- akustyczne urządzenia alarmowe (dzwonki szkolne) - trzy dzwonki po 15 sekund każdy,
- osobiście przez personel funkcyjny (wychowawcy, nauczyciele).

UWAGI:

- **zmiana wybranego środka i sposobu ogłaszania alarmu leży w gestii Dyrektora Szkoły,**
- **wybrany system winien być przedstawiony dla personelu funkcyjnego szkoły i uczniów.**

Warunki ewakuacji:

Sposób wykorzystania dróg komunikacji ogólnej (korytarze, klatki schodowe) celem sprawnego przeprowadzenia ewakuacji uczniów, winien być ustalony przez Dyрекcję Szkoły i sprawdzony praktycznie min. raz w roku szkolnym;

Rzeczywiste kierunki i wyjścia ewakuacyjne oznakowane tablicami informacyjnymi umieszczonymi na ciągach komunikacyjnych poziomych i pionowych służących celom ewakuacji;

Sprzęt do ewakuacji stanowić będą przenośne latarki zgromadzone w portierni w ilości ustalonej przez Dyrektora Szkoły;

Ewakuacja uczniów winna polegać na: wyprowadzaniu wszystkich uczniów przez nauczycieli do ustalonego miejsca koncentracji - nie kolidującego z terenem działania jednostek straży pożarnej (teren boiska, plac, itp.), Zapewnieniu środków transportowych celem przewiezienia osób ewakuowanych lub uszkodzonych do wyznaczonych miejsc zastępczych (mieszkań) lub punktów medycznych.

UWAGA:

Miejsce zastępcze i ewentualne środki transportowe winny być odpowiednio wcześniej zaplanowane.

Zadania i obowiązki personelu funkcyjnego na wypadek prowadzenia ewakuacji.

Do zadań i obowiązków osoby pełniącej dyżur w portierni należy:

- posiadanie aktualnych informacji dotyczących prowadzonych zajęć lekcyjnych (ilość klas i miejsce ich zajęć),
- posiadanie znajomości obsługi aparatów telefonicznych i numerów alarmowych,
- posiadanie znajomości sposobu ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie (wg ustaleń Dyrektora Szkoły - trzy ciągle dzwonki po 15 sekund),

- przyjmowanie meldunków o pożarze od nauczycieli lub uczniów (potwierdzenie wiarygodności zgłoszenia),
- powiadomienie o zaistniałym pożarze straż pożarną zgodnie z „Instrukcją postępowania w przypadku powstania pożaru”,
- uruchomienie systemu otwierania zamkniętych drzwi ewakuacyjnych, których klucze są w portierni,
- udzielenie niezbędnych informacji dowódcy przybyłych jednostek straży pożarnej,
- w przypadku nieobecności Dyrektora Szkoły lub osoby wyznaczonej przez niego do kierowania przebiegiem ewakuacji – podejmowanie decyzji związanych z ewakuacją,
- wydanie ustalonego sprzętu do ewakuacji.

Do zadań i obowiązków personelu funkcyjnego szkoły (Dyrekcja i nauczyciele) należy:

- z chwilą otrzymania informacji o pożarze i konieczności ewakuacji powiadomienie uczniów o tym fakcie i skierowanie ich do wyjść ewakuacyjnych w sposób opanowany – bez paniki,
- sprawdzenie czy nikt nie pozostał w zagrożonym pomieszczeniu,
- przystąpienie do gaszenia pożaru posiadany sprzętem gaśniczym oraz ewakuacji mienia,
- wykonanie wszystkich zadań zaleconych przez kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą.

WYMAGANIA ORGANIZACYJNE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ W SZKOŁACH

Zasady rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego:

- normatywna ilość sprzętu dla pomieszczeń szkoły, zakwalifikowanych do kategorii ZL III zagrożenia ludzi: jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni,
- dopuszczalne rodzaje jednostek sprzętu: gaśnice wodno-pianowe, gaśnice proszkowe, gaśnice śniegowe,
- przy rozmieszczeniu sprzętu w obiekcie należy stosować następujące zasady: sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych,

- przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń, do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m, oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z PN-92/N-012256/01, sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki), odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m,
- zasady konserwacji gaśnic: dla gaśnic nowych terminy ważności i pierwszej konserwacji określa producent (na etykiecie gaśnicy) wraz z podaniem atestu CNBOP, następne terminy konserwacji określa ich producent, a autoryzowany konserwator dokonujący konserwacji uwidacznia je na etykiecie z poświadczeniem imiennym - z zachowaniem wymogu - nie rzadziej niż raz na rok. Zakres konserwacji powinien być zgodny z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta.

Zasady zapoznania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi:

- każdy pracownik, nauczyciel i uczeń (w zakładzie tematycznym) winien zapoznać się z postanowieniami niniejszej Instrukcji,
- zapoznanie się z Instrukcją winno być poświadczone własnoręcznym podpisem.

Zasady konserwacji i przeglądów użytkowanych instalacji:

- zgodnie z Art. 62.1 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (J.t.: Dz. U. z 2003r. Nr 207, poz. 2016; z późn. zm.) - instalacja elektroenergetyczna w zakresie pomiarów rezystancji izolacji instalacji przewodów roboczych oraz piorunochronna w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów nie rzadziej niż raz na 5 lat,
- instalacja wentylacyjna (instalacja grzewcza CO - nie normuje się),
- instalacja gazowa - nie dotyczy,

Oznakowanie kierunków dojść i wyjść ewakuacyjnych oraz podręcznego sprzętu gaśniczego:

- zgodnie z PN-92/N-01256/02 „Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja”, należy oznakować tablicami fosforoscencyjnymi drogi i wyjścia ewakuacyjne

- ustalone przez Dyrektora Szkoły lub specjalistę ds. przeciwpożarowych,
- zgodnie z PN-92/N-01256/01 „Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa” należy oznakować tablicami j.n.: Hydrant wewnętrzny (znak nr 12). Gaśnica (znak nr 11).